

ГИ ДЪО МОПАСАН В МОРЕТО

Превод от френски: Светлана Керемидарова, 1979

chitanka.info

Неотдавна във вестниците бяха публикувани следните редове:

Булон-сюр-мер, 22 януари. Съобщават ни:

„Ужасно нещастие сполетя нашето крайморско население, вече толкова пострадало от две години насам. Риболовното корабче на бай Жавел на влизане в пристанището бе отхвърлено на запад и се разби в скалите при вълнолома.

Въпреки усилията на спасителния кораб и на въжетата, изстреляни със специалната пушка, четиримата моряци и юнгата загинаха.

Лошото време продължава. Опасяваме се от нови бедствия.“

Кой е този бай Жавел? Не е ли брат на едноръкия?

Ако клетникът, отнесен от вълните или загинал може би под останките на разбитото си корабче, е този, за когото мисля, той е бил свидетел преди двадесетина години на друга трагедия, ужасна и проста, каквито винаги са били големите морски трагедии.

Тогава Жавел-старши беше собственик на гемия.

Гемията е най-добрата риболовна лодка. Здрава, издръжлива на всякакво време, със закръглен корем, винаги в морето, подхвърляна непрекъснато от вълнението като тапа, шибана от острите и солени ветрове на Ламанш, тя обработва това море неуморно, с издути платна, влачейки отстрани голяма мрежа, която загребва дъното на океана, улавя и прибира всички заспали животни по скалите, плоските риби, залепени по пясъка, тежките криви раци и омарите с дългите мустаци.

Когато вятърът е добър и вълнението слабо, гемията започва своя риболов. Мрежата ѝ е навита на дълга дървена греда, обкована с желязо, и се спуска с два развиващи се кабела от две макари в двата края на лодката. И гемията, дрейфуваша под действието на вятъра и течението, дърпа това приспособление, което огребва и опустошава морското дъно.

На борда за Жавел работеха по-младият му брат, четирима моряци и един юнга. Бяха отплували от Булон при хубаво ясно време, за да хвърлят мрежата си.

Скоро обаче задуха силен вятър и пристъпите на бурята принудиха гемията да бяга. Тя се насочи към английските брегове, но развълнуваното море блъскаше крайбрежните скали, връхлиташе върху сушата, като осуетяваше достъпа до пристанищата. Корабчето се върна в открито море и взе курс към бреговете на Франция. Но поради бурята вълноломите продължаваха да са непреодолими, а достъпите към заливите бяха изпълнени от пяна, шум и опасности.

Гемията отново тръгна към открито море, като се носеше по гърба на вълните, подхвърляна, разтърсвана, блъскана, заливана от водните маси, но въпреки всичко смела, привикнала към това бурно време, което понякога я принуждаваше по пет-шест дни да скита между двете съседни страни, без да може да се приюти в едната или другата.

Най-после ураганът се успокои. И тъй като бяха в открито море, макар и при нестихнало още вълнение, собственикът нареди да хвърлят мрежата. Голямото риболовно приспособление бе спуснато зад борда, като двама мъже на носа и двама на кърмата започнаха с макарите да отпускат въжетата, които го задържаха. Внезапно то достигна дъното, но една висока вълна наклони гемията. Младият Жавел, който се намираше на носа и ръководеше спускането, се олюля и ръката му бе затисната между борда и въжетото, отпуснало се за миг от вълнението. Той направи отчаяно усилие с другата ръка да повдигне въжетото, но мрежата вече се влечеше и обтегнатият кабел не помръдна.

Пронизан от силната болка, пострадалият извика. Всички се притекоха. Братът остави щурвала. Опитаха се да освободят ръката от въжетото, което я смазваше, но напразно. „Трябва да се отреже!“ — каза един от моряците, като измъкна широк нож, с който можеше с два удара да спаси ръката на младия Жавел.

Но да се отреже, означаваше да се загуби мрежата, а тя струваше скъпо, много скъпо — хиляда и петстотин франка! И принадлежеше на Жавел-старши, който държеше на своето имущество:

— Не! Не режи! Чакай, ще лавирам! — извика той: със стиснато сърце, изтича към кърмата и завъртя целия щурвал.

Корабчето се подчини едва-едва, парализирано от мрежата, която сковаваше движенията му, и тласкано освен това от силата на дрейфа и вятъра.

Младият Жавел се бе отпуснал на колене, стиснал зъби, с блуждаещи очи, безмълвен. Брат му се върна към носа, продължавайки да се опасява от ножа на моряка: „Чакай! Чакай! Не режи! Ще пуснем котвата.“ Котвата бе пусната, като развиха цялата верига. После почнаха да действуват върху нея с ръчния шпил^[1], та да се отпуснат въжетата на мрежата. Най-сетне те омекнаха и можаха да освободят безжизнената ръка в окървавения вълнен ръкав.

Младият Жавел гледаше смутено. Свалиха горната му дреха и видяха нещо ужасно: смазана плът, от която кръвта шуртеше, сякаш изтласквана с помпа. Като съзря ръката си, той измърмори: „Загубена е.“

Леещата се кръв образува локва на палубата и един от моряците извика: „Всичката ще изтече, трябва да се стегне вената!“

Тогавя взеха някаква връв, дебела, кафява и насмолена връв, завързаха ръката над раната, като стегнаха възела с всички сили. Бликащата кръв постепенно намаля и съвсем спря.

Когато младият Жавел стана, ръката му увисна отстрани. Той я хвана с другата, повдигна я, обърна я и я разтърси. Всичко бе разкъсано, костите счупени. Само малко мускули задържаха премазания крайник за тялото. Той го гледаше с угаснал и замислен поглед. После седна на едно сгънато платно. Другарите му го посъветваха постоянно да залива раната с вода, за да попречи да се развие черната болест.

Сложиха една кофа пред него. От минута на минута той черпеше от нея с чаша и заливаше ужасната рана с тънка нишка бистра вода.

— Долу ще си по-добре — каза брат му.

Той слезе, но приблизително след час се върна: сам никак не се чувствуваше добре. Освен това предпочиташе свежия въздух. Седна на платното и отново почна да полива ръката си.

Риболовът беше добър. Широки риби с бял корем лежаха до него, разтърсвани от последни спазми. Той ги гледаше и продължаваше да залива премазаната си плът.

Когато най-сетне се приготвиха за връщане в Булон, вятърът пак се развилня. И корабчето отново поде лудия си бяг, като се издигаше и пропадеше във вълните, разтърсвайки ранения.

Ноцта настъпи. Бурята продължи до зори. При изгрева на слънцето отново съзряха Англия, но морето вече бе по-спокойно и пак

се насочиха с лавиране към Франция.

Привечер младият Жавел повика другарите си и им показва тъмните, грозни признаци на загниването по увисналата част от крайника, която едва се държеше за него.

Моряците гледаха и изразяваха мнението си:

— Може наистина да е черната — мислеше един.

— Трябва солена вода върху това — заяви друг.

Донесоха кофа със солена вода и я изсипаха върху премазаното място. Раненият стана бледосив, заскърца със зъби, сгърчи се малко, но не извика.

После, когато щипенето мина, каза на брат си: „Дай ми ножа си!“ Братът му го подаде.

— Дръж ръката ми нагоре, съвсем права, и я обтягай!

Направи това, което искаше.

Тогава той сам започна да я реже. Режеше полека, обмисляйки, като отсичаше последните жили с това лезвие, тънко като ръба на бръснач. Скоро ръката му се превърна в къс остатък. Тогава изпусна дълбока въздишка и каза: „Налагаше се. Иначе бях загубен.“

Той изглеждаше облекчен и дишаше дълбоко. После пак почна да сипва вода върху остатъка от ръката, който му оставаше.

Нощта отново бе бурна и не можаха да акостират.

Когато се развидели, младият Жавел взе отрязаната ръка и дълго я разглежда. Разлагането бе започнало. Другарите му също дойдоха да я разгледат — подаваха си я от ръка на ръка, опипваха я, обръщаха я.

— Това трябва веднага да се хвърли в морето! — каза братът. Но младият Жавел се разсърди:

— Брей! Не искам! Не! Не искам! Това е мое, не е ли вярно, това е ръката ми!

И той я взе, за да я постави между краката си.

— Нищо не ще й попречи да изгние — каза брат му.

Тогава на ранения хрумна една мисъл. Когато оставаха по-дълго време в морето, рибата нареждаха в качета със сол, за да я запазят. Затова той попита:

— Не бихме ли могли да я сложим в саламурата?

— Виж, това е правилно! — потвърдиха другите.

Веднага изпразниха едно от качетата, напълнени от риболова през последните дни. На дъното поставиха ръката, отгоре сипаха сол, а

после отново наредиха рибата, една по една.

Един от моряците пусна следната шега:

— Дано не продадем и нея на пазара.

Всички се разсмяха, освен двамата братя Жавел.

Вятърът продължаваше да духа и дълго лавираха срещу Булон, до десет часа на следния ден. А раненият продължаваше да плиска вода върху раната си. От време на време ставаше и ходеше от единия до другия край на палубата.

Брат му, който държеше щурвала, го следеше с очи, клатейки глава. Най-сетне влязоха в пристанището.

Лекарят прегледа раната и заяви, че е в добро състояние. Направи ѝ основна превръзка и предписа почивка. Но младият Жавел не искаше да легне, преди да е прибрал ръката си.

Отиде на пристанището и намери качето, което беше белязал с кръст. Изпразниха го пред него и той я взе, добре запазена в солта, набръчкана, но освежена. Уви я в кърпа, която специално бе взел със себе си, и се прибра в къщи.

Жена му и децата му дълго разглеждаха този негов крайник, опипваха пръстите, изваждаха зрънца сол изпод ноктите. После извикаха дърводелеца и му поръчаха да направи малък ковчег.

На следния ден целият екипаж на гемията присъствуваше на погребението на отрязаната ръка. Двамата братя, един до друг, бяха начело на шествието. Клисарят на енорията извърши необходимото.

Младият Жавел престана да излиза с гемията в морето. Той получи някаква дребна служба в пристанището и когато по-късно говореше за своята злополука, съвсем тихо доверяваше на събеседника си: „Ако брат ми бе прерязал въжето на мрежата, щях да спася ръката си, съвсем положително. Но той държеше да запази имуществото си.“

[1] Устройство, което служи за обирание и отдаване на котвата. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.